

Datum: 07-11-2025

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَائِ ذِي
الْقُرْبَى وَيَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ
يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ.
قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:
الْإِيمَانُ بَضْعٌ وَسَبْعُونَ شُعْبَةً... وَالْحَيَاءُ شُعْبَةٌ مِنَ
الْإِيمَانِ.

KENMERKEN VAN GELOVIGEN: FATSOEN EN SCHAAMTEBESEF

Een van de mooiste gaven die Allah ﷻ in de menselijke natuur heeft geplaatst, zijn *adab* en *ḥayāʾ*. *Adab* is dat een mens in woord en daad de juiste maat aanhoudt in zijn omgang met anderen en goed met hen omgaat. *Ḥayāʾ* is het schaamtegevoel tegenover alles wat ingaat tegen *akhlāq*, *adab* en religieuze geboden. *Adab* en *ḥayāʾ* zijn twee grote schatten die het leven van een moslim verfraaien. Allah ﷻ zegt in de Qurʾān: **“Voorwaar, Allah gebiedt rechtvaardigheid, en volmaakte goedheid, en het geven aan de verwanten; en Hij verbiedt zedeloosheid, en het verwerpelijke en opstandigheid. Hij vermaant jullie, opdat jullie de vermaning ter harte nemen.”**¹ Volgens een *ḥadīth* zei de Profeet ﷺ: **“*Īmān* heeft meer dan zeventig vertakkingen... en *ḥayāʾ* is een vertakking van *īmān*.”**² Daarom zijn *adab* en *ḥayāʾ* de weerspiegeling van *īmān* in het leven en vormen een levenswijze die we ook bij de Profeet ﷺ aantreffen.

Beste broeders en zusters!

Adab en *ḥayāʾ* zijn grote deugden die de mens van het kwaad weghouden en hem op het pad waarvoor hij

geschapen is waardevol maken. Daarom drukt *ḥayāʾ* de waarde van een persoon uit, zowel bij Allah ﷻ als bij de mensen. De mooiste *ḥayāʾ* is dat je ervoor waakt niet ongehoorzaam te zijn aan Allah ﷻ. De Profeet ﷺ zei: **“Voorwaar, elke religie heeft *akhlāq*; en de *akhlāq* van de islam is *ḥayāʾ*.”**³ Daarom is *ḥayāʾ* de kern van de islamitische moraal. In een hart dat *adab* en *ḥayāʾ* omarmt, zijn slechts goedheid en schoonheid. Een *muʾmin* die zich verfraait met *adab* en *ḥayāʾ*, zoekt zijn eigen tekortkomingen. Hij speurt niet naar de fouten en gebreken van anderen. Hij spreekt geen woorden waarover Allah ﷻ ontevreden is. In zijn hart voedt hij geen wrok, afgunst, hoogmoed of haat. Zo streeft de *muʾmin* ernaar te leven door zijn grenzen en verantwoordelijkheden tegenover Allah ﷻ te kennen en de schepping. Hij verbindt de vrees voor Allah ﷻ in het hart met het schaamtegevoel.

Beste moslims!

We zien vandaag dat morele waarden steeds verder verwateren. *Adab* en *ḥayāʾ* worden als het ware met voeten getreden. De middelen die de menselijke natuur beschadigen en de *akhlāq* en *ḥayāʾ* verzwakken, nemen met de dag toe. Vooral op sociale media en internet worden schaamteloosheid als moed en onbeschoftheid als vrijheid voorgesteld. Onthoud dat het bezitten van *adab* en *ḥayāʾ* absoluut geen zwakte is, maar tot de volmaaktheid van *īmān* behoort. *Ḥayāʾ* houdt het hart zuiver; *adab* houdt de gemeenschap staande. Daarom moeten wij eerst zelf met *ḥayāʾ* en *adab* leven. Vervolgens moeten wij – door het zelf na te leven – een goed voorbeeld zijn voor onze kinderen en jongeren. Ik sluit mijn *khutba* af met een *duʿāʾ*: O Allah ﷻ! Verfraai ons met het sieraad van *īmān*. Maak ons tot dienaren met *ḥayāʾ* en *adab*. Bescherm onze tongen tegen de leugen en onze harten tegen schijnvertoon. *Āmīn*.

Redactie & vertaling: drs. Ahmed Bulut
Islāmītiṣṣah Stichting Nederland (ISN)

¹ Al-Naḥl, 16: 90.

² Ṣaḥīḥ al-Bukhārī, Kitāb al-Īmān, 3.

³ Ibn Mājah, Kitāb al-Zuhd, 17.